ETKL
EESTIMAA TALUPIDAJATE KESKLIIT

Eesti talunike eest!

EESTIMAA TALUPIDAJATE KESKLIIDU INFOKIRI NOVEMBER 2017

OLULISED TEEMAD

Keeruline olukord taimekasvatuses;
Rohestamise toetuse olulisemad muudatusde 2018.a.;

ÜRITUSED JA KONVERENTSID

Saabuvad koolitused ja infopäevad;

UUDISED JA INFO

Ehtsa talutoidu fototuurid III;

OLULINE INFO JA UUDISED

- **Eestimaa Talupidajate Keskliidu koduleht on taas töökorras. Tutvu uue ETKLi kodulehega aadressil www.taluliit.ee**

- **RÄÄGI KAASA!**
  Eestimaa Talupidajate Keskliidu põhieesmärkideks on oma liikmete majanduslike, sotsiaalsete ja erialaste huvide kaitse kõikides instantsides, lisaks põllumajandussaaduste tootmise, ümber töötlemise ja turustamise ning metsamajanduse edendamine. Meie oluliseks ülessandeks on põllumajandustootjate asendusteenistuse korraldamine, nõustamine ja täiendõpe.

  Meie peamine eesmärk on seiste oma liikmete huvide eest, ning kui tunnete, et meie saame aidata, siis **RÄÄGI JULGELT KAASA!**

Kontakteeru oma kohaliku taluliiduga või keskliiduga e-posti aadressil **info@taluliit.ee, tel. +372 5647 5660 (ETKLi juhatuse liige Kerli Ats)**

OLULINE INFO JA UUDISED

11.-18. detsembril toimub MAK meetme 4.1 „**Investeeringud põllumajandusettevõtte tulemuslikkuse parandamiseks**“ viies taotlusvoor. Taotlusi saab esitada ainult uue e-PRIA kaudu. Alates 4. detsembrist saab taotlusi e-PRIAs eeltäita.

Vooru eelarves on toetusteks 22,5 mln eurot ning see jaguneb põllumajandustootjate sihtgruppide vahel järgmiselt:
- teravilja, õliseemnete ja valgurikaste taimede kasvatamine – 5 625 000 eurot;
- piimatootmine – 6 750 000 eurot;
- loomakasvatus (v.a piimatootmine ja mesindus) – 5 625 000 eurot;
- muu põllumajandustootmine – 4 500 000 eurot.

Sarnaselt varasematele voorudele saab toetust taotleda põllumajandusliku tootmisega seotud ehitisteks-rajatisteks, sinna seadmete soetamiseks, samuti mobiilsete põllumajandusmasinate ja –seadmete ostmiseks, istandike rajamiseks, seenekasvatus- ja mesindusinventariks.

Mobiilsed masinad ja seadmed, mille soetamiseks toetust taotletakse, peavad olema kantud põllumajanduslike masinate ja seadmete hinnakataloogi. Sobiva masina puudumisel saab taotleja või masinamüüja selle ise kataloogi lisada. Pärast sisestamist läbivad kõik objektid valideerimisprotsessi, mille käigus hinnatakse nende maksumuste mõistlikkust. NB! taotlusvooru ajal masinaid ja seadmeid ei valideerita. Seega tuleb sobiva masina puudumisel see hinnakataloogi sisestada kindlasti enne taotlusvooru algust.

Meetme määruses on muudatusi. Muutunud on ka hindamiskriteeriumid: lisatud on eelistuse andmine nendele põllumajandustootjatele, kes peavad ohustatud tõugu loomi. Lisaks eelistatakse täiendavalt neid taotlejaid, kes taotlevad toetust kuivati ostmiseks või ehitamiseks ning on sertifitseeritud seemnete tootjad.

Määrusesse lisatud piirangu kohaselt ei saa enam toetust taotleda sellisele tegevusele, mis viidaks ellu Harju, Rapla ja Pärnu maakonnas algatatud maakonnaplaneeringu kohaselt Rail Balticu raudtee trassi koridori asukohas.

PRIA teeb otsused 90 tööpäeva jooksul pärast taotlusvooru lõppemist, hiljemalt 27.04.2018.

Allikas: PRIA infokiri

Keeruline olukord taimekasvatuse sektoris

Seoses tänavu esinenud ebasoodsate ilmastikutingimustega soovis Euroopa Komisjon Eestilt täiendavat informatsiooni 2017. aasta põllukultuuride kasvatuse kohta. Lisaandmed olid vajalikud tõestamaks Eesti erakordselt keerulist olukorda taimekasvatussektoris seoses ebasoodsate ilmastikutingimustega ja selleks, et komisjonil oleks alust erakorralisi meetmeid kasutusele võtmiseks.

Novembri alguses edastas Eestimaa Talupidajate Keskliit koostöös Eesti Põllumajandus-Kaubanduskojaga koondhinnangu ja info Maaeluministeeriumile, mille koostamisel võeti aluseks küsitlus, millele vastas 686 taimekasvatusettevõtet.

Küsitluse tulemused kinnitavad, et tänavu jäi Eestis umbes 15% põllukultuuride pinnast ebasoodsate ilmastikuolude tõttu koristamata.

KOONDHINNANG

2017. aastal koristamata jäänud põllukultuurid

Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoja ja Eestimaa Talupidajate Keskliidu küsitlusele vastas 686 ettevõtet, kes kasvatasid tänavu põllukultuure (teravili, kaunvili, tehnilised kultuurid, avamaa köögivili, kartul) kokku ca 238 000 hektaril, millest ca 36 000 ha ehk ca 15% jäi ebasoodsate ilmastikuolude tõttu koristamata.

Kõige rohkem jäi koristamata põlduba (69% pinnast), hernest (55% pinnast), avamaa köögivilja (27% pinnast) ja kartulit (21% pinnast).

Küsitluse tulemusi võib pidada esinduslikuks. Kokku on küsitlusega hõlmatud 50% põllukultuuride kogupinnast, sh 47% talinisu pinnast, 38% suvinisu pinnast, 42% odra pinnast, 35% kaera pinnast, 51% rukki pinnast, 46% herne pinnast, 50% põldoa pinnast, 43% rapsi pinnast, 30% kartuli pinnast ja 22% avamaa köögivilja pinnast.

Joonis 1. Milline on kõige olulisem põhjus, et Teie ettevõttes jäi osa põllukultuuridest tänavu koristamata (lisaks Eestis üldiselt hilinenud koristusele ja ebasoodsale ilmale)?

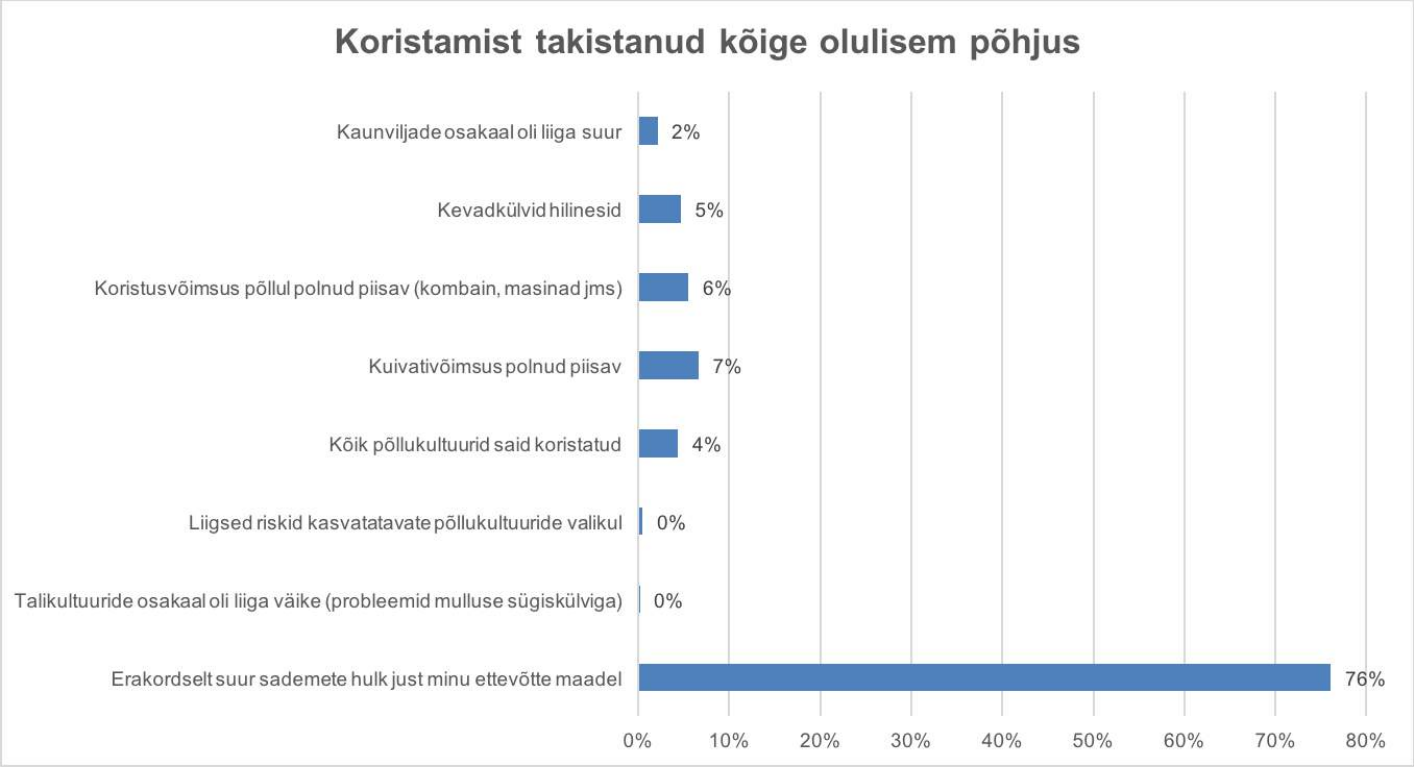

Küsimustikule vastanutest 618 ettevõtet andsid oma hinnangu kõige olulisema põhjuse kohta, miks osa põllukultuuridest jäi koristamata. Valdav enamus (76%) leidis, et koristamist takistas erakordselt suur sademete hulk just antud ettevõtte maadel. Olulisemate põhjustena nimetati ka ebapiisavat kuivativõimsust (7%), ebapiisavat koristusvõimsust põllul (6%) ja kevadkülvide hilinemist (5%). Vastajad märkisid siiski ka, et koristamist ei takistanud vaid üks konkreetne põhjus, vaid erinevate ebasoodsate asjaolude kokkulangemine.

Joonis 2. Koristamata pinna osatähtsus maakondade lõikes

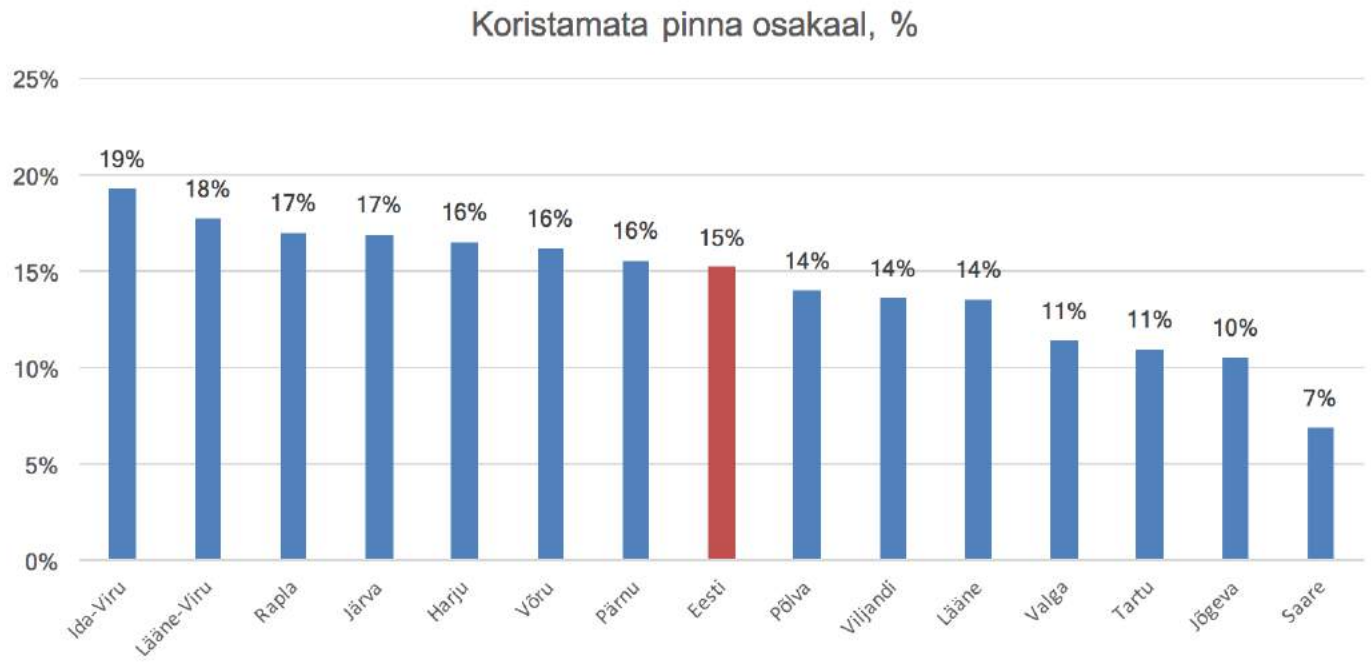

Joonis 3. Koristamata põllukultuuride pind Eestis kokku ja maakondades (küsitlusele vastanud ettevõtetes), ha

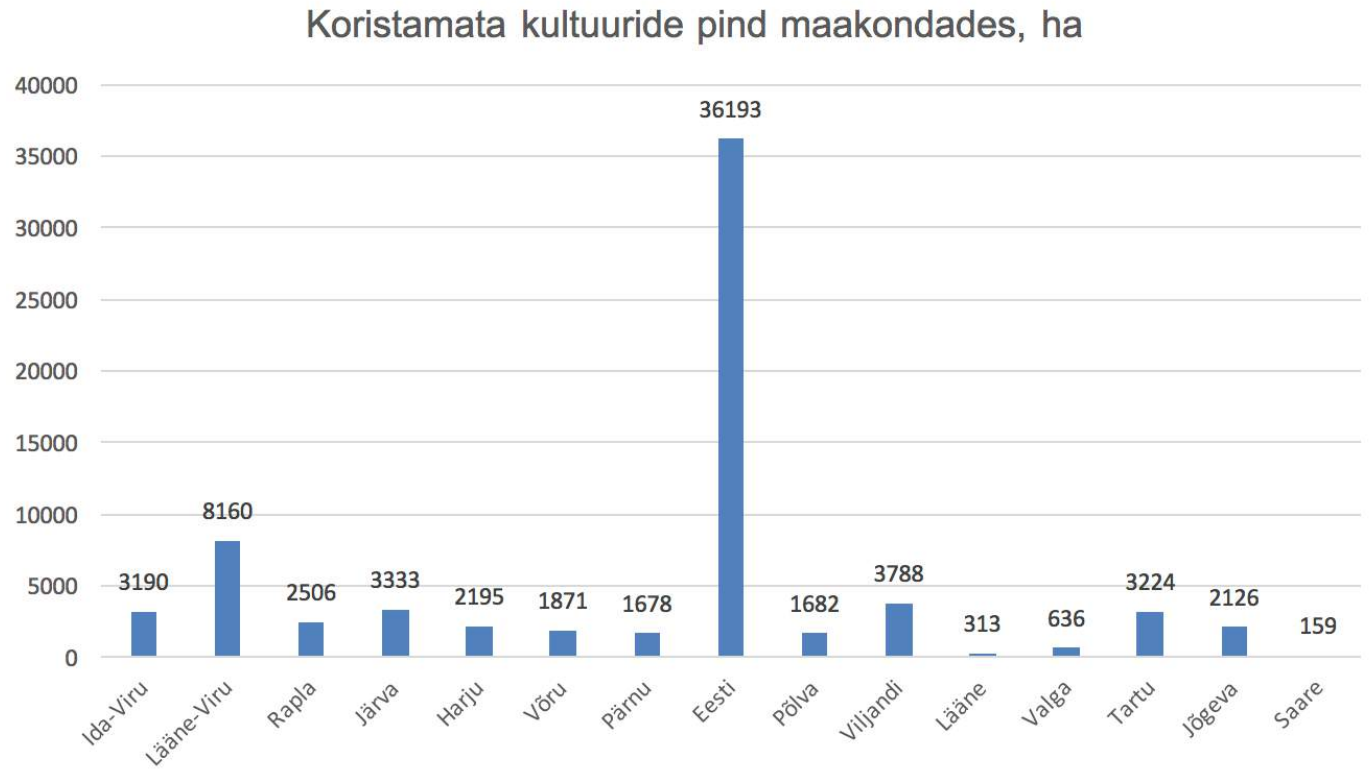

2017. aasta sügiskülvid

Küsimustikule vastanud põllukultuuride kasvatajad kavatsesid tänavu külvata 83 584 ha talivilja. Tegelikult külvati 53 375 ha talivilja ehk vaid 64% planeeritust.

	Ettevõtete arv	Osa-kaal ettevõ-tetest, %	Plaanitud taliviljade pind, ha	% plaanitud taliviljade pinnast	Tegelik taliviljade külv, ha	% tegelikust taliviljade külvist
Ei saanud üldse külvata	127	23,5%	5947	7,1%	0	0,0%
Külvamata 70%-99% plaanitud pinnast	42	7,8%	4397	5,3%	905	1,7%
Külvamata 30%-69% plaanitud pinnast	163	30,1%	37122	44,4%	20638	38,7%
Külvamata 0-30% plaanitud pinnast	102	18,9%	25380	30,4%	20515	38,4%
Külvas plaani järgi	107	19,8%	10738	12,8%	11317	21,2%
KOKKU	**541**		**83584**		**53375**	

Tabel 1. Taliviljade külv ettevõtetes

Kui arvestada, et küsimustikule vastajad esindavad pool põllukultuuride kogupinnast, siis võib hinnata, et Eesti põllumajandustootjate eesmärgiks oli külvata ca 170 000 ha talivilja, kuid tegelikult külvati ca 109 000 ha talivilja. Seega jäi ebasoodsate ilmastikutingimuste ja sademete suure hulga tõttu külvamata hinnanguliselt ca 61 000 ha talivilja.

	Ettevõtete arv	Osakaal ettevõtetest, %	Põllukultuuride pind kokku, ha	Osakaal põllukultuuride pinnast, %	Ettevõtte keskmine suurus, ha	Kogukahju, EUR	Osakaal kogu-kahjust, %	Keskmine kahju ettevõtte kohta
Väga keeruliseks	263	39,5%	98365	42,5%	374	21521500	59,2%	81831
Keeruliseks	291	43,7%	95558	41,3%	328	11880797	32,7%	40827
Keskmiseks	85	12,8%	30306	13,1%	357	1989468	5,5%	23406
Pigem heaks	23	3,5%	5794	2,5%	252	716500	2,0%	31152
Väga heaks	4	0,6%	1410	0,6%	353	250900	0,7%	62725
KOKKU	**666**		**231433**			**36359165**		

Tabel 2. Milliseks tõotab kokkuvõttes tänavune aasta teie ettevõtte jaoks majanduslikult kujuneda?

Küsimustikule vastanud ettevõtetest üle 83% vastas, et tänavune aasta tõotab majanduslikult kujuneda keeruliseks või väga keeruliseks. Seejuures on väga keerulises majanduslikus olukorras ettevõtte keskmine suurus 374 ha ning keskmiseks kahjuks ettevõtte kohta kujuneb 81 831 eurot.

Vastanud ettevõtete hinnangul on nende ettevõtete ebasoodsatest ilmastikutingimustest tekkinud kogukahju ca 36,4 miljonit eurot, millest tulenevalt võib sektori kogukahju ulatuda ca 60-70 miljoni euroni eeldusel, et küsimustikule vastasid pigem ettevõtted, kelle jaoks oli tänavune aasta suhteliselt raskem. Samas märkisid mitmed ankeetküsitluses osalejad, et pole veel jõutud kahjusid kokku arvestada või on seda tehtud vaid osaliselt.

Kahju kujunemisel on muuhulgas olulised järgmised faktorid:

• Teravilja kuivatuskulud olid üldjuhul kaks korda kõrgemad keskmisest;
• Koristamata jäänud põllukultuuride suur pind;
• Koristatud põllukultuuride madal kvaliteet (teravili oli enamuses söödakvaliteedis, köögivilja ja kartuli puhul võib eeldada suuri kadusid saagi säilitamisel);
• Põlduba suudeti üldiselt vähe koristada, koristatud oa niiskusesisaldus oli sedavõrd kõrge, et kuivatuskulud seavad kahtluse alla põldoa koristuse mõttekuse;
• Suured koristuskulud seoses rendikombainide, kuivatusteenuse jms.

	Ettevõtete arv, kes hindavad olukorda väga keeruliseks	Erineva tegevusalaga ettevõtete osakaal, ettevõtetest, kes hindavad oma olukorda väga keeruliseks, %	Ettevõtete arv, kes hindavad olukorda väga keeruliseks ja keeruliseks	Erineva tegevusalaga ettevõtete osakaal ettevõtetest, kes hindavad oma olukorda keeruliseks ja väga keeruliseks, %	Erineva tegevusala ettevõtete arv kokku üldkogumis	Keerulises ja väga keerulises olukorras ettevõtete osakaal vastava tegevusala vastajatest, %
Segatootmisettevõte (peamiseks tegevusalaks loomakasvatus)	27	10,3%	71	12,9%	102	69,6%
Segatootmisettevõte (peamiseks tegevusalaks põllukultuuride kasvatus)	35	13,4%	92	16,7%	113	81,4%
Taimekasvatusettevõte (peamiseks tegevusalaks köögivilja- või kartulikasvatus)	11	4,2%	28	5,1%	35	80,0%
Taimekasvatusettevõte (peamiseks tegevusalaks tera-, kaunvilja või õlikultuuride kasvatus)	189	72,1%	360	65,3%	429	83,9%
KOKKU	**262**		**551**		**679**	

Tabel 3. Keerulises ja väga keerulises majanduslikus olukorras ettevõtted ettevõtte tüübi järgi

Oma tänavust olukorda hindavad keeruliseks või väga keeruliseks üle 80% vastanud ettevõtetest, kelle tegevusala on taimekasvatus või segatootmine, kus peamiseks tegevussuunaks on taimekasvatus.

Mõnevõrra parem on olukord segatootmisettevõtetel, kelle peamiseks tegevusalaks on loomakasvatus, kuid ka nendest ettevõtetest ligi 70% hindavad oma olukorda keeruliseks või väga keeruliseks.

Tegevusalade lõikes on keerulises olukorras kõige rohkem neid ettevõtteid, kelle tegevusala on taimekasvatus (peamiseks tegevusalaks tera-, kaunvilja või õlikultuuride kasvatus) – väga keerulises olukorras olevatest ettevõtetest moodustavad sellised ettevõtted 72% ning keerulises ja väga keerulises olukorras olevatest ettevõtetest 65%.

Taimekasvatuse peamised probleemid

ETKL ja EPKK taimekasvatajate küsitlusele vastanud tõid välja terve rea probleeme, mis iseloomustavad tänavust saagikoristust. Järgnevalt on tootjate vastuste põhjal toodud välja peamised probleemid.

Üldised probleemid:

• Piirkonniti oli sademete hulk väga suur ja koristuseks sobivate kuivade päevade hulk väike. Põllud muutusid liigniiskeks ja ei kandnud põllutöömasinaid.
• Koristatud vilja kõrge niiskusesisaldus ja suured kuivatuskulud (mitu korda kõrgemad keskmisest).
• Suured probleemid kaunviljade koristusel. Herne koristus konkureeris talinisu koristusega. Herne koristamata jätmise tingis, et talinisu koristus venis liiga pikaks vihmaste ilmade tõttu ning hiljem oli enamus kaunad lahti ning terad kasvasid.
• Põldoa hilise valmimise tõttu ei saanud see enne lume tulekut valmis.
• Suvise tormi ja tugevate vihmade tulemusel vili osaliselt lamandus ja läks peas kasvama. Seda ei saanud korralikult koristada. Suur kadu rapsi koristamisel (varis).
• Kombaini-, koristustehnika ja kuivatusvõimsus pole nii niisketes oludes piisav. Kuivatusvõimsuse nappuse tõttu muutus palju vilja kasutuskõlbmatuks. Samuti oli tööjõul pika ja raske hooaja tõttu väga suur surve.
• Hilise koristuse tõttu olid koristatud kultuuride kaod suured. Vihm on tõsiselt kahjustanud kõiki kultuure (sh kvaliteet), mille koristus jäi hiliseks. Toidunisu osakaal nisu saagist oli keskmisest kaks korda väiksem, samuti sai kannatada kaera kvaliteet.
• Koristuse periood on veninud väga pikaks (3 kuud).
• Tänavused ilmastikuolud muutsid keeruliseks viljavahelduse nõude täitmise.
• Koristamata jäi osa teravilja ka rändlindude pärast. Vili valmis hilja ja ka ilmastik ei võimaldanud enne rändlindude saabumist saaki koristada.

Hilinenud ja väiksemas mahus sügiskülvid:

• Sügiskülvid tänavu hilinesid, mistõttu külvatud taliviljad ei pruugi järgmisel aastal korralikku saaki anda. Taimik ei jõua piisavalt areneda, mis muudab talvitumise riskantseks, väike oras muudab järgmise aasta saagipotentsiaali küsitavaks. Osaliselt on talikülvid jäänud ka vee alla, mistõttu taimestik enam ei arene. Liigniiskus on takistanud taimiku tärkamist. Põldude ettevalmistus sügisel uueks hooajaks kulukas, paljud põllud tuli künda.
• Tänavust hooaega on mõjutanud ka eelmise aasta ilmastikuolud, ka mullu jäid külvid hiliseks. Ilmselt ka uuel kevadel tuleb selle aasta hiliste külvide tõttu teha ümberkülvamisi. Samuti ei ole saanud ka ilmade tõttu teha sel sügisel külvatud taliviljadel umbrohutõrjeid ning see hakkab pärssima ka järgmise aasta kvaliteeti ja töid.

Loomasööda varumine ja kvaliteet:

• Tootjate jaoks on suureks probleemiks rohusööda varumine (nii hein kui silo). Olulisel määral said koristamise käigus kannatada põllupind ja taimestik, mis tähendab 2018.a. kevadel suuremahulisi täiendavaid töid. Oluliselt on liigniiskus mõjutanud ka silode kvaliteeti ning hulka. Osaliselt on jäänud tegemata silo 3. niide, sest maad on pehmed ning masinatega ei saa peale. Ilmselt ei ole varutud talveks piisaval hulgal söötasid.

• Ka maisisilo varumine jäi hilja peale ja kõike kindlasti ära koristada ei suudeta. Mais ei saanud sel aastal õigesse küpsusfaasi, sest tulid külmad, peale külmi ei saanud kohe koristada, sest kogu aeg sadas ja põllud on väga pehmed, mistõttu maisitaim sulas-külmus-sulas ja tulemuseks on taime hallitamine, lisaks koristamise ajal on väga madalad temperatuurid, mis tähendab omakorda, et taim ei hakka käärima.
• Suure sademete hulga tõttu on vili osaliselt nakatunud fusarioosiga.
• Söödavilja kvaliteet ja probleemid rohusööda varumisel võivad tekitada terviseprobleemid loomadel ja viia piimatoodangu vähenemiseni.

Seemnekasvatajad ja erikultuurid:

• Suured kahjud seemnepõldudel (sh hernes, punane ristik, valge ristik jt).
• Suured probleemid on ka seemnekasvatajatel. Liigne sademete hulk ja hiline saagi koristus mõjus halvasti seemnete idanevusele, madala idanevusega seemnele ei anta sertifikaati. • Suured probleemid õlikanepi ja tatra koristusel ning nende kultuuride madal saagikus.

Kartul ja köögivili:

• Väga tõsised probleemid on köögivilja- ja kartulikasvatajatel, suur osa pinnast jäi koristamata.
• Täiendavad probleemid tekivad kartuli ja köögivilja säilitamisel. Liigniiskusest võib koristatud kartulil tekkida mädanik, mida ei ole koristamise ajal näha. Hoidlas ilmneb see alles paari kolme nädala jooksul ja sellisel juhul ei jõua paraku kogu kartulit kiiresti läbi sorteerida ja osa koristatud saagist läheb prügimäele. Samuti on kartul ja köögivili saanud külmakahjustusi.

Valik majanduslikke probleeme:

• Tänavust rasket olukorda tuleks vaadata koos eelmise aastaga. Paljudel ettevõtetel tekkis ebasoodsate ilmastikuolude tõttu juba eelmisel aastal kahjum. Võetud on käibelaene, mis tuleb selle aasta lõpuks tagasi maksta. Tekkinud olukord tingib vajaduse vanade laenude pikendamiseks ja uue laenu võtmiseks kevadtööde tegemiseks. Ettevõtete vähene kapitaliseeritus (enamusel meie piirkonna ettevõtjatel) muudab tootmise jätkamise väga raskeks.
• Ettevõtjatel on väga raske pankade ja tarnijate ees võetud kohustusi täita.
• Teist aastat järjest on ka turuhinnad olnud väga madalad.
• Kõik ettevõtjad üleminekutoetust taotleda ei saa, sest viljakasvatusega on alustatud hiljem.
• Sellel aastal olid eelnevaga võrreldes kätte saadud saagid paremad, aga liigne vilja niiskus tegi enamsaagi nulli.
• Koristatud põldoa väga kõrge niiskusesisaldus (35%-50%), mis muudab oa kuivatamise nii tehniliselt kui majanduslikult väga keeruliseks. Oa kuivatamise kulud ulatusid 60-70 euroni ühe tonni kohta, mis muutis oa kuivatamise majanduslikult ebaotstarbekaks. Niiske põldoa koristus lõhkus nii kombaine kui kuivateid. • Niiske vilja koristamine on pannud suure koormuse kuivatitele ja masinatele (ummistused), mis on tõstnud masinate remondi- ja hoolduskulusid.
• Kuigi osadel tootjatel said kõik kultuurid koristatud, siis selle saavutamiseks osteti tehnikat juurde (nt kombain) või renditi masinaid juurde. Paljud tootjad olid koristusel sunnitud kasutama rendikombaine, mis suurendab tootmise kulusid.
• Kaks ebasoodsat aastat järjest tekitab osadel tootjatel probleemi, et 2015. aasta investeeringutoetusi ei suudeta ära kasutada.

Edastasime 27. oktoobril 2017.a. Eestimaa Talupidajate Keskliidu pöördumise Maaeluministeeriumile seoses keerulise olukorraga kogu taimekasvatussektoris.

Pöördumine alljärgnevalt:

ETKL
EESTIMAA TALUPIDAJATE KESKLIIT

Lp Tarmo Tamm
Maaeluministeerium
info@agri.ee

Tallinn, 27. oktoober 2017

Keerulisest olukorrast kogu taimekasvatussektoris

Lugupeetud härra maaeluminister!

Pöördume Teie poole seoses erakordselt rasketest ilmastikuoludest tingitud keerulise olukorraga kogu taimekasvatussektoris. Me ei taha koormata Teid väga detailsete andmetega, sest kindlasti omavad Maaeluministeeriumi pädevad spetsialistid olukorrast ülevaadet ning teemat on põhjalikult käsitletud erinevates meediaväljaannetes.

Soovime siiski tuua Teile mõned näited, mis iseloomustavad Eesti talupidajate olukorda. Näiteks Pärnumaal on olukord selline, et 1/5 külvatud viljast (sh kaunviljast) on veel koristamata. Planeeritud talivilja ja rapsi külvist on külvatud vaid 34%. See näitab, et olukord on teraviljakasvatajatel keeruline ka kevadel. Külvamata talivili ning halvasti tõusnud külvid põhjustavad kevadise külviplaani olulisi muutusi, mis omakorda teeb väga keeruliseks suviviljade koristuse .

Olukord on keeruline lisaks marjakasvatuses. Näitena tooksime siin vaarika kasvatuse. Vaarika saagikuseks peetakse istanduse rajamise esimestel aastatel 4500-5500 kilo/ ha, siis sel aastal saadi 3. aasta istandusest 400 kilo/ha vaarikaid. Külma suve tõttu marjad ei valmi ning lisaks liigniiskuse tõttu ei säili korjatud marjad.

Täna võib öelda, et ligikaudu 30% köögiviljasaagist jäi koristamata. Toome näite kurgikasvatusest. Kui tavatingimistel saavad kurgikasvatajad 2 kilogrammi taime kohta saaki, siis sel aastal oli see olnud taime kohta vaid 0,3 - 0,4 kilo.

Need on vaid vähesed näited olukorra keerukuse kirjeldamiseks. Ilmselge on, et taimekasvatusvaldkonna põllumajandustootjad vajavad abi. Seetõttu palume Maaeluministeeriumil kaaluda erinevate meetmete ja lahenduste rakendamist. Suureks abiks oleks kriisiabi maksmine taimekasvatusvaldkonna põllumajandustootjatele. Mõistame, et selleks on vaja riigiabi luba ja rahalisi vahendeid. Kaaluda võiks ka 2018. aasta siseriiklike üleminekutoetuste põllumajanduskultuuride osa väljamaksmist kriisiabina. Teatavasti tuleb

siseriiklike ülemineku toetusi maksta ligi 10-aasta taguse referentsaasta andmete järgi, aga kriisiabi saaks maksta seda kõige enam vajavatele põllumajandustootjatele.

Taimekasvatajate üheks probleemiks on ka asjaolu, et tulenevalt raskete ilmastikuolude tõttu vähenenud saakidest ei suuda nad täita oma lepingupartnerite ees võetud koguselisi kohustusi. Tegelikkuses on siin tegemist vääramatu jõu, ehk *force majeure* olukorraga, aga talunikel on vaja seda oma lepingupartneritele tõendada. Loodame, et ka siinkohal saaks Maaeluministeerium tulla meie põllumajandustootjatele appi ja öelda selgelt välja, et tulenevalt erakordselt rasketest ilmastikuoludest ongi taimekasvatussektoris kriisiolukord.

Jääme lootma, et Te leiate taimekasvatussektorit tabanud kriisile kohased lahendused, nagu Te leidsite varem ka võimalused kriisiolukorras piima- ja sealihasektorite abistamiseks.

Lugupidamisega

Kerli Ats
Juhatuse liige
Eestimaa Talupidajate Keskliit

E-post: kerli@taluliit.ee
Tel. +372 5647 5660

Maaeluminister Tamm pidas finantsasutuste ja teraviljaostjatega kõnelusi põllumeeste ilmariskide hajutamiseks

Maaeluminister Tarmo Tamm on pidanud sellel nädalal kõnelusi pankade, kindlustusseltside ja teravilja kokkuostjatega, et leida paindlikumaid lahendusi, mis aitavad ebasoodsate ilmastikuolude tõttu kahju kannatavatel põllumajandustootjatel raskused üle elada. Varasemalt on maaeluminister ja peaminister pöördunud Euroopa Komisjoni poole ning teinud ettepaneku meie põllumehel keerulise aja üleelamiseks erakorralise toetuse eraldamiseks.

Maaeluminister Tarmo Tamm ütles, et hiline saagikoristusperiood ja saagikoristust seganud vihmad sunnivad põllumehi rohkem tegelema riskijuhtimisega, mis leevendab pikemaajaliselt nii ilmastikust tulenevaid kui muid ootamatuid tagasilööke. „Riskide maandamises pole iseenesest midagi uut - ka meie esiisad kogusid aita viljavaru, et ikalduse järel oleks uuel aastal seemnevili võtta," märkis minister.

„Maaeluministeerium saab olla eestkõnelejaks pankade, kindlustusettevõtete ja teraviljakokkuostjatele põllumeeste murede edastamisel. Põllumees vajab pikaajalisemat kindlust riskide hajutamisel, kuid nagu äris ikka, peavad ka põllumajandusettevõtjad ise kandma riskide maandamisel põhivastutuse", ütles minister.

Tamm viitas, et suurenevad otsetoetused ja Eestis tänavu valitsuse poolt taastatud põllumeestele makstavad üleminekutoetused annavad riskide realiseerumisel osalise katte, kuid ka põllumeestel endil tuleb panustada kriiside üleelamisse.

Ministri sõnul on nii pangad kui viljakokkuostjad mõistvad põllumehe olukorra suhtes, näevad põllumajandusvaldkonnas potentsiaali ja põllumeest enda pikaajalise partnerina, mistõttu otsitakse iga põllumehe olukorrast lähtuvalt talle sobivat lahendust.

Keerulisem on saagikindlustusega, mida Eestis ükski selts hetkel ei paku. Praegu on võimalik Eesti põllumehel kindlustada seadmeid, hooneid ja loomi, kuid mitte saaki. „Eesti on liiga väike ja risk kindlustusseltside jaoks suur, mis ajab kindlustuse hinna kõrgeks, seetõttu on mõistlikum pidada kõnelusi rahvusvahelise haardega seltsidega, kellel on võimalik suuremal territooriumil oma riske hajutada," ütles Tamm.

2017. aastat kasvatati Eestis põllukultuure 665 tuhandel hektaril, sellest peaaegu pool on teravilja all. Tänavu jääb põllumeeste esindusorganisatsioonidelt saadud tagasiside põhjal kehvade ilmaolude tõttu koristamata 15 % põllukultuuride kogupinnast, sh 8 % teraviljast, 5 % rapsist, 69 % põldoast, 55 % hernest, 21 % kartulist ja 27 % köögivilja pinnast.

Allikas: Maaeluministeerium

ROHESTAMISE TOETUSE OLULISEMAD MUUDATUSED 2018. AASTAL

Ökoalana määratletud lämmastikku siduvad põllumajanduskultuurid:

- Nimekirja on lisatud sojauba;
- Lämmastikku siduvaid põllumajanduskultuure on võimalik kasvatada puhaskultuurina kui ka segus teiste kultuuridega tingimusel, et lämmastikku siduvad põllumajanduskultuurid jäävad valdavaks (üle 50%);
- Lämmastikku siduvate põllumajanduskultuuride kasvualadel on keelatud kasutada taimekaitsevahendeid (periood kehtib külvist-koristuseni).

Ökoalana määratletud kesa:

- Ei ole lubatud kasutada taimekaitsevahendeid (periood 15.02.-15.08.).

Meeldetuletuseks ja teadmiseks!!!

Jätkuvalt ei ole lubatud püsirohumaade üles harimine seoses kohustusega säilitada püsirohumaid ning tagasi rajatava püsirohumaa kohustus tuleb täita. Kuna neid nõudeid on jätkuvalt üsna laialdaselt rikutud, siis määratakse tõenäoliselt ka 2018. aastal püsirohumaa tagasi rajamise kohustusi.

11. novembril toimus Võrus VIII UMA MEKK Suurlaat

Eestimaa Talupidajate Keskliit koostöös Taevas Ogilvy (www.taevas.ee) korraldasid UMA MEKK laadal osalevatele tootjatele infopäeva. Infopäeval räägisid Taevas Ogilvy turundusagentuuri PR tegevjuht ja strateeg Kristi Hürri ning PR projektijuht Siiri Soosaar alljärgnevatel teemadel:

- Toodete turundamine Eesti siseturul
- Kuidas tootjad saavad oma tooteid paremini pilti tuua ja leida kliente oma toodetele.
- Näited erinevatest turundustegevustest

SAABUVAD KOOLITUSED JA KONVERETSID

27. - 29. novembril toimub Järvamaal koolitus **„TAIMEKAITSE ALUSKOOLITUS PROFESSIONAALSELE KASUTAJALE“**
Täpsem info koolituse kohta: http://www.pikk.ee/sundmused/2017/11/27/11518#.WhLajxO0NoE

28. novembril toimub Järvamaal infopäev **„SÖÖT, SÖÖDA OHUTUS JA SÖÖDA KÄITLEMINE“**
Täpsem info koolituse kohta: http://www.pikk.ee/sundmused/2017/11/28/11701#.WhLbJBO0NoE

28. novembril toimub Tartus konverents **„Mahepõllumajandus ja keskkond“**
Täpsem info koolituse kohta: http://www.pikk.ee/sundmused/2017/11/28/11586#.WhLbgBO0NoE

28. novembril toimub Raplamaal Infopäev **„Kitsekasvatus“**
Täpsem info koolituse kohta: http://www.pikk.ee/sundmused/2017/11/28/11681#.WhajkBO0NoE

29. novembril toimub Järvamaal õppepäev **„Veeseadusest põllumehele“**
Täpsem info koolituse kohta: http://www.pikk.ee/sundmused/2017/11/29/11473#.WhajEBO0NoE

29. novembril toimub Lääne-Virumaal infopäev **„Keskkonnasõbralik maasikakasvatus“**
Täpsem info koolituse kohta: http://www.pikk.ee/sundmused/2017/11/29/11702#.WhakBBO0NoE

29. novembril toimub Viljandimaal seminar **„Põllumajandusliku taimse toorme väärindamise võimaluste tutvustamine“**
Täpsem info koolituse kohta: http://www.pikk.ee/sundmused/2017/11/29/11730#.WhakehO0NoE

30. novembril toimub Järvamaal infopäev **„VEISTE GENOOMSELEKTSIOONI RAKENDAMINE TÄNAPÄEVASES PRAKTIKAS“**
Täpsem info koolituse kohta: http://www.pikk.ee/sundmused/2017/11/30/11723#.WhaliBO0NoE

30. novembril toimub Lääne-Virumaal infopäev **„Heintaimede sobivus erinevatele põllumajandusloomadele. Rohumaade rajamine ja sobivate heinaseemnesegude koostamine.“**
Täpsem info koolituse kohta: http://www.pikk.ee/sundmused/2017/11/30/11754#.Whal_hO0NoE

30. novembril toimub Raplamaal **„Metsanduse üleriigiline infopäev“**
Täpsem info koolituse kohta: http://www.pikk.ee/sundmused/2017/11/30/11700#.WhanMRO0NoE

1. detsembril toimub Lääne-Virumaal infopäev **„Sertifitseeritud seemne kasutamise vajalikkus ja võimalused teraviljakasvatuses“**
Täpsem info koolituse kohta: http://www.pikk.ee/sundmused/2017/12/01/11753#.WhanyhO0NoE

2. detsembril toimub Harjumaal täiendkoolitus **„Mesilaspere haiguste tundmine, ennetamine ja ravimine“**
Täpsem info koolituse kohta: http://www.pikk.ee/sundmused/2017/12/02/11718#.WhaoWBO0NoE

4. detsembril toimub Tartumaal infopäev **„Mahetoodete turundus“**
Täpsem info koolituse kohta: http://www.pikk.ee/sundmused/2017/12/04/11773#.WhapARO0NoE

5. detsembril toimub Ida-Virumaal infopäev **„Maksumuudatused 2018 ja majandusarvestus“**
Täpsem info koolituse kohta: http://www.pikk.ee/sundmused/2017/12/05/11747#.WhapqhO0NoE

5. detsembril toimub Tartumaal teaduslik-praktiline konverents **„VIII Mullapäev“**
Täpsem info koolituse kohta: http://www.pikk.ee/sundmused/2017/12/05/11741#.WhaqLBO0NoE

7. detsembril toimub Harjumaal **Traditsiooniline aastalõpu kartuliseminar**
Täpsem info koolituse kohta: http://www.pikk.ee/sundmused/2017/12/07/11638#.WhaqwBO0NoE

7. detsembril toimub Lääne-Virumaal konverents **„Veiseliha tootmine ja areng Eestis”**
Täpsem info koolituse kohta: http://www.pikk.ee/sundmused/2017/12/07/11765#.WharQxO0NoE

8. detsembril toimub Jõgevamaal koolitus **"Veiste ja vasikate haigestumuse vähendamine läbi karjatervise parandamise"**
Täpsem info koolituse kohta: http://www.pikk.ee/sundmused/2017/12/08/11319#.WharxBO0NoE

12. detsembril toimub Tartus infopäev **"Sõnnikukäitlemise nõuded"**
Täpsem info koolituse kohta: http://www.pikk.ee/sundmused/2017/12/12/11561#.WhasxhO0NoE

14. detsemberill toimub Tartus koolitus **"Riskijuhtimine põllumajanduses"**
Täpsem info koolituse kohta: http://www.pikk.ee/sundmused/2017/12/14/11709#.WhatSBO0NoE

Lisainformatsiooni koolituste, seminaride, infpäevade kohta leiate aadressilt
www.pikk.ee/sundmused

AUGUSTIS JA SEPTEMBRIS TOIMUSID EHTSA TALUTOIDU FOTOTUURID

Ka sellel aastal jätkus tore traditsioon, kus jääduvustati väiketootja tegevused. Sel aastal külastati kaheksat erinevat talutootmist. Fototuuri eesmärk on näidata tarbijatele, et kuidas väiketootmises tootmisetegvused toimuvad ning kus kohast täpselt on pärit ehtsa talutoidu tooted. Ilusad pildid loovad lisaks personaalse lähenemise talutootja ja tarbija vahel. Fotoseeriatele järgnevad toredad lood, millega saab tutvuda www.talutoit.ee lehel. Meie toome infokirjas teieni kolmanda loo.
Tegemist on turuarendustoetuse abiga rahastatud tegevus.

Rõuge vallas looklevad rohelised kanepipõllud, mille saadustest valmistavad Merle ja Janis Tammiksaare kasulikke ning tervislikke Sativa nime kandvaid kanepitooteid.

Sativa Tooted

Kanarbiku talu alustas tegevust mõni aasta tagasi, kui ühel soojal suveõhtul tekkis pererahval mõte hakata tootma oma lemmikuid, kooritud kanepiseemneid, mida nad varem välismaalt tellisid. “Enamik kodumaiseid kanepikasvatajaid kooritud seemneid ei tooda, vaid on keskendunud rohkem kanepiõli ja -jahu tootmisele. Ja just see andis meile vajaliku tõuke oma ettevõtmise alustamiseks,” räägib Janis.

Pärast põhjalikku taustatööd osteti 2016. aastal esimesed kanepiseemned ja tehti varakevadine külv. Esimesel aastal külvati kanep 3 hektarile, selle aasta mais võeti kasutusse juba kaks korda rohkem maad. “Tänavu kasvab kanep 7 hektaril. See on praegu meie jaoks ka maksimum, millega jõuame veel kahekesi toime tulla,” kinnitab peremees.
Peremehe sõnul on kanep laisa inimese taim, mis ei vaja kasvuperioodil erilist hoolt. Eesti kliimas kasvab see vabalt 150 cm pikkuseks, väga soojal suvel isegi 2-meetriseks. “Pikad taimed varjutavad umbrohtu ja takistavad seeläbi selle levikut, mis teeb meie elu lihtsamaks ning me ei pea tegema umbrohutõrjet,” selgitab Janis. Lisaks ei kimbuta kanepitaime ka erinevad kahjurid.

Kanepipõllul kasvavad nii isas- kui ka emastaimed, viimased on välimuselt veidike tihedamad. Kõikidel taimedel on ka vähemärgatav õisik. “Kanep on tuultolmleja, seega võib juulis-augustis näha põllul suuri tolmupilvi ja tunda iseloomulikku lõhna,” jutustab Merle.

Kui kanepipõld muutub pruunikaks, on aeg saaki korjata. Tavaliselt tehakse seda nelja kuu möödumisel külvist, väga kuuma suve korral isegi varem. Kanepit koristatakse kombainiga nagu teraviljagi. “Kanepi koristamisel tuleb olla eriti hoolikas, kuna kiulised kanepivarred mähivad ennast ümber masinaosade ja takistavad masina tööd. Selle vältimiseks tuleb kombaini tihti puhastada, vastasel korral võib masin üle kuumeneda ja isegi põlema minna,” tõdeb Janis. Selleks, et säiliksid kõik kanepi head omadused, tuleb pärast saagi korjamist alustada kohe selle kuivatamisega. Kanepiseemneid peab kuivatama kuni 35-kraadises kuumuses. Pärast kuivatamist alustatakse saagi väärindamisega. “Meie ei soovi saaki niisama müüa, vaid tahame kogu saagist toota selliseid tooteid, mis meile endale meeldivad,” kinnitab perenaine.

Kanarbiku talus alustati tegevust 4 tootega. Praegu on sortimendis juba 6 toodet: kooritud kanepiseemned, -õli, -tee, -seemned, -jahu ja proteiinipulber. “Varsti lisandub toodete valikusse veel 3 uut toodet, mida praegu keegi kohalikul turul ei paku. Kuid nendest kuuleb tarbija kindlasti juba lähiajal,” jääb peremees salapäraseks. Pererahva sõnul on kohalikul turul kõige suurem konkurents ikka kanepiõli ja -jahu tootjate seas, kuid tarbijad tunnevad huvi ka teiste toodete vastu. “Tarbijad on üldiselt väga teadlikud, kuidas mingit toodet kasutada ja miks kanep hea on. Kuid eks siiani võib laatadel kohta ka neid, kes kanepi peale kohkuvad ja esmapilgul ei julge kohe maitstagi,” tõdeb Janis.

Kanepiseemned on väga toitainerikkad, neis on rohkelt vitamiine ja mineraale. “Kooritud seemneid võib lisada näiteks smuutidesse, kasutada tainastes või valmistada purustatud seemnetest võileivamääret,” ütleb Merle. Kanepiõli sisaldab kehale vajalikke oomega-3- ja oomega-6-rasvhappeid ning E-vitamiini. “Meie võtame õli lihtsalt 1–2 lusikatäit päevas. Lisaks kasutame kanepit salatites, niisama kehaniisutaja ja juuksemaskina. Värske maitsega kanepitee on lõõgastava toimega ja toob hea une.”

Pererahva sõnul on tore kuulda, et klientidele tooted meeldivad, ja paari aastaga on neil välja kujunenud kindel tarbijaskond. “Hea sõna annab indu ja kinnitust, et toodame õiget asja, mis on omamoodi tasu kogu vaevale,” lisab perenaine. Samas tõdeb pererahvas, et nullist kogu talu ja tootmise ülesehitamine ei ole lihtne ning nii mõnigi kord jääb kätest puudu. “”Ehtsa talutoidu” märgiga liitumine on aidanud meil Sativa tooteid paremini pilti tuua. Talutoidu märk tekitab huvi tervisetoodete ostjate seas, samas kinnitab tarbijale, et tegu on kohaliku ja kvaliteetse tootega. Lisaks on märk tore tunnustus meile endile,” arvab talu perenaine Merle.

2017. aastal pälvisid Sativa kooritud kanepiseemned “Parima talutoidu” konkursil parima tervisetoote tiitli.

http://talutoit.ee/#teravili-et-et/sativa-tooted

Põrsast kotis ei osteta

- Eesti vanasõna

Eestimaa Talupidajate Keskliit

Teaduse tn 1,
Saku 75501
Harjumaa

Tel, +372 604 1783
E-post: info@taluliit.ee

www.taluliit.ee

/eestitaluliit

/eestimaatalupidajatekeskliit